

Erdélyi Múzeum-Egyesület

Természettudományi Szakosztály, 2023-as tevékenység beszámoló

A Természettudományi Szakosztály 2023-ban bevezette a havi tudományos üléseket hibrid formában, ez a kezdeményezés növelte a résztvevők számát, átlagban 3 és 18 közötti volt az online formátumban jelenlevők száma.

Havi tudományos előadások és felolvasóülések

A szakosztály a 2023-as évben hét előadást tervezett megtartani, ebből végül hat valósult meg. Az első előadás 2023 februárjában történt, az előadó, Hening Kinga *Négy fal között a radonnal és egyébekkel, a beltéri levegőminőség fontossága napjainkban* című munkáját prezentálta. A második előadó Mihály-Demeter Sarolta volt, aki az *Egységes természettudományi oktatás. A „Cambridge”-modell* című előadását a márciusi hónapban mutatott be. 2023 áprilisában Szöcs Katalin *A tavaszi erők hatása* címmel tartott előadást. Májusban Orbán-Bakk Kincső *Egyéni és szociális immunitás a társas rendszerekben* témával adott elő. A következő előadó Tóthfalussy-Veress Éva volt, aki *A Kolozsvári Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem Növénytani Tanszékének történetét (1872–1919)* mutatta be. Szeptemberben Guttmann Márta *Természettudományos módszerek és vizsgálatok a műtárgyvédelemben és műtárgyvizsgálatban* címmel tartott előadást. Az októberi előadás pedig elmaradt. Három előadáson a Kolozsvári magyar rádió is jelent volt, így interjú készült a következő előadókkal: Dr. Hening Kingával,¹ dr. Szöcs Katalinnal,² illetve dr. Tóthfalussy-Veress Évával.³

---

¹ http://www.kolozsvariradio.ro/2023/03/09/lakotarsunk-a-radon/?fbclid=IwAR0-JK9S7BJz4NOuHVC-Rw78w3T3XTP2yA_wvmDfj2uGIgey3Goe2upFYyo

² https://www.bukarestiradio.ro/2023/05/10/az-ember-az-erzekeivel-fogja-fel-a-lenyeket/?fbclid=IwAR1KxlgZ-4FO7R1k_Ycm1Ou2VQDixWh7yUOeWOCsgsjLRD2p89KINBce1I8

³ http://www.kolozsvariradio.ro/2023/08/18/utazas-kolozsvari-fuveszkerterek-arnyekaban/?fbclid=IwAR1kvW9yzG1QJpMnoYc8HHo5U4MEqIn0FeuzOiY31gn1PLiV7lDx_zgKj4s

Kolozsvári Magyar Napok-részvétel

A természettudományi szakosztály augusztusban jelen volt a Kolozsvári Magyar Napokon. 2023. augusztus 17-én két kerekasztal-beszélgetés zajlott le. Az első kerekasztal-beszélgetés során felszólalt dr. Rácz Csaba, aki a *Természetes molekulák az egészségünk védelmében* előadását tartotta meg, majd dr. Uray Zoltán, aki *A gyógynövények szerepe a sugárbiológiai kutatásokban* címmel tartott előadást.⁴ A második kerekasztal-beszélgetés két résztvevője dr. Virág Piroska és dr. Hening Kinga voltak. Dr. Virág Piroska a rákmegelőzési stratégiákról és az egészséges életmód összefüggéséről beszélt, dr. Hening Kinga pedig a *Radon a 21. században. Radontapasztalatok Romániában a méréstől a mentesítésig* címmel tartott előadást.⁵

22. Magyar Tudomány Napja Erdélyben-részvétel⁶

A szakosztály a 22. MTNE-rendezvényen aktívan részt vett. Dr. Sándor Bulcsú fizikus, a kolozsvári BBTE adjunktusa képviselte a természettudományokat, a *Fiatal kutatók a tudomány szolgálatában* fórumon, 2023. november 17-én, az EME székházában bemutatott előadásával, melynek címe: *A fizika és a robotika határán: robotok mozgása önszerveződő módon*. A hagyományos erdélyi természettudományi konferencia is megrendezésre került. Hároméves online szervezés után, 2023-ban ismét sikerült fizikai részvétellel megvalósítani ezt az eseményt, melynek az Apáczai Csere János Líceum termei adtak helyet. A dr. Virág Piroska által bemutatott *In vitro kísérleti modellek a daganatok és immunsejtek kölcsönhatásának vizsgálatára* plenáris után 14 tudományos dolgozat ismertetése következett, biológia-, kémia-, fizika- és földrajzterületeket érintve, 2 szekció keretében. Első alkalommal lett mindkét szekció keretében egy-egy egyetemi hallgató, illetve egy-egy doktorandusz munkája kitüntetve és díjazva. A díjak, az EME és a szakosztály által kiállított diplomákon kívül, a támogatók segítségével összeállított ajándécsomagokból álltak (kolozsvári BBTE, kolozsvári Agrártudományi és Állatorvostudományi Egyetemek, illetve a Parapharm cég). Mindemellett, a konferencia keretén belül 2 magyar nyelvű rádiófelvétel készült, dr. Virág Piroskával és dr. Patkó Ferencsel.⁷

---

⁴ <https://magyarnapok.ro/2023/programok/egeszsegunk-1-resz/>

⁵ <https://magyarnapok.ro/2023/programok/egeszsegunk-2-resz/>

⁶ <https://eme.ro/hir/mtne-2023-22-erdelyi-termesztudomanyos-konferencia-beszamolo>

⁷ <http://www.kolozsvariradio.ro/2023/12/05/az-elovilag-kevesbe-ismert-csodai/?fbclid=IwAR065DXDHfLmsz-gFx DzFq0YZqO0Nkf5FK7HRpD1RnaN1nmAXj1z11nfly8>

Kitüntetés

Továbbá dr. Kékedy-Nagy László vegyész, nyugalmazott BBTE-oktató és kutató, valamint a szakosztály volt elnöke a 2023 márciusában megtartott EME-közgyűlés alkalmával az EME tiszteleti tagjává lett választva.

Tisztelet egykori tagok előtt

Dr. Makkay Ferenc vegyész, nyugalmazott BBTE-oktató és kutató, illetve TTSZ-tag, 2023-ban elhunyt, életének 93. évében.⁸

Pályázatok és kutatások

2023-ban egy pályázat lezárult, és elszámolásra került, ez dr. Csavdári Alexandra *Kísérleti eljárás kidolgozása az X-MET800 Optimum Geo műszer használatára biológiai minták esetében* című kutatása volt. Két pályázatra sikerült 4000 RON összegben támogatást elnyerni. Az első dr. Lovász Tamásé, *Színezékek adszorpciós dinamikájának vizsgálata* (BGA 407.10.2/2023), a második dr. Csavdári Alexandráé, *Nehézfémek meghatározása különböző gyógynövényekben röntgenfluoreszcencia-spektroszkópiával* (BGA 407.9.1/2023).

A következő publikáció jelent meg: Enikő Bitay, Alexandra Csavdari, *Some Unmodified Household Adsorbents for the Adsorption of Benzalkonium Chloride – A Kinetic and Thermodynamic Case Study for Commercially Available Paper* címmel.⁹

---

⁸ <https://eme.ro/hir/elhunyt-makkay-ferenc-kemikus-az-eme-termeszettudomanyi-szakosztalyanak-tagja>

⁹ Bitay, E.; Csavdari, A. *Some Unmodified Household Adsorbents for the Adsorption of Benzalkonium Chloride – A Kinetic and Thermodynamic Case Study for Commercially Available Paper*. *Toxics* **2023**, *11*, 950.
<https://doi.org/10.3390/toxics11120950>

Természettudományi Szakosztály: 2024-es tervek

A Természettudományi Szakosztály 2024. január 25-én tartotta meg az első gyűlését, melyen elfogadták a továbbiakban bemutatott munkatervet. A 2024-es évben is megtartják a hibrid ülések formátumát.

Havi tudományos előadások és felolvasóülések

2024-ben a szakosztály hat előadást tervez, változatos témákkal, melyek a művészetet is magukban foglalják. Az első előadás terv szerint 2024. február 22-én valósul meg, dr. Szócs Katalin tolmácsolásában, *Tél, a víz évszaka* címmel. A következő előadás áprilisban lesz, dr. Buta Erzsébet tartja, *Biokertek* címmel. Májusban dr. Tóthfalussy-Veress Éva *A Kolozsvári Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem Állattani Tanszékének történetét (1872–1919)* fogja bemutatni. Dr. Sándor Bulcsú *A fizika és a robotika határán: robotok mozgása önszerveződő módon* címmel tart előadást júniusban. A következő előadás csak szeptemberben valósul meg, dr. Uray Zoltán *Az emberi élettartam meghosszabbításának lehetőségei biológus szemmel* témában tart előadást. Az utolsó előadás meghívottja Székely Sebestyén György, aki a *Természettudomány és szépművészet*ről fog majd beszélni.

Kolozsvári Magyar Napok-részvétel

A 2024-es Kolozsvári Magyar Napokon a Természettudományi Szakosztály 3 előadást/kerekasztalt/beszélgetést/tudományos műhelyt tervez. Az idei műhelyek az *Egészség és jólét* mottó alatt fognak futni. A tervek szerint a műhelyeknek az EME-székház adna helyet. Az első műhely augusztus 19-én, 10:30-kor kezdődne, és két meghívott lenne: Dr. Tóthfalussy-Veress Éva (*Kertek...*) és dr. Szócs Katalin (*A nyár...*). A következő műhely hasonló felállásban történne augusztus 20-án, 17 órától. A meghívott előadók: Dr. Páll Emőke (*Az ember-állat interakciók egészségügyi előnyei*) és dr. Virág Piroska (*Nagyvárosi kiskertprojekt: a hobbitól az egészséges életmódig*). A harmadik műhely, követve az előbb említett formátumot, augusztus 21-én, 10:30-tól valósulna meg, két meghívottal: Dr. Kékedy-Nagy László (*Kék aranyunk, a víz*) és dr. László Zoltán (*Levegő...*).

23. Magyar Tudomány Napja Erdélyben-részvétel

A szakosztály a 23. MTNE-rendezvényen aktívan szeretne részt venni. A *Fiatal kutatók a tudomány szolgálatában* fórumon egy vegyész vagy egy földrajz szakos fiatal tudós képviseli majd a Természettudományi Szakosztályt, november 22-én.

A hagyományos erdélyi természettudományi konferencia is megszervezésre kerül november 23-án, valószínű, hogy a kolozsvári BBTE épületeiben. Egy meghívott plenáris előadás után (*Mértékegységek és mérőrendszerek: múlt, jelen és jövő*) a résztvevők több tudományos szekcióba lesznek beosztva, így a bemutatásra kerülő kutatási eredmények, a természettudományok különböző területeit fogják ismertetni.

Minden szekció keretén belül továbbra is egy-egy egyetemi hallgató, illetve egy-egy doktorandusz/fiatal kutató munkája lesz kitüntetve és díjazva. A díjak, az EME és a szakosztály által kiállított diplomákon kívül, a támogatók segítségével összeállított ajándécsomagból állnak majd.

Pályázatok és kutatások

A szakosztály tagjai szeretnék 3 pályázatot leadni, emellett két, az EME által is támogatott tudományos cikket megjelentetni. 2024-ben két támogatás kerül elszámolásra: Dr. Lovász Tamás *Színezékek adszorpciós dinamikájának vizsgálata* (BGA 407.10.2/2023) és dr. Csavdári Alexandra *Nehézfémek meghatározása különböző gyógynövényekben röntgenfluoreszcencia-spektroszkópiával...* (BGA 407.9.1/2023).

Egyebek

Dr. Patkó Ferenc a puhatestűekről szóló könyve az EME könyvkiadója által fog megjelenni.

Szakosztályvezető: Csavdári Alexandra-Ana

